

	Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
		Szerző	Jj. Gondar B.	Tárgy
		Cím	Iparművészeti oktatásunk és a háború.	Hely
		Forrás	Magyarország.	Idő
		Bp.	1915 VIII/30	Személy
		(Hely)	(Köt. v. füz.)	

Iparművészeti oktatásunk és a háború

A Magyarország hasábjain ismételtén mutatunk már rá arra, hogy a berendezési cikkeknek, diszműárúknak és műtárgyaknak hazánkba való évi hetvenmilliókoronás behozatala teljesen megokolatlan, mert mindezeket az iparművészeti cikkeket nálunk Magyarországon is megfelelően elő tudjuk állítani. A magyar iparművészet érdekében a Magyarország hasábjain megindított akció úgy a közönség, mint az iparművészeti termelők között örvendetes figyelmet keltett: az érdeklődés a közönség körében mindinkább fokozódik, amit különben előmozdít az is, hogy a háború folytán a külföldi import ugyszólván majdnem teljesen szünetel.

Iparművészetünk fejlesztésében nagy szerep jut az Országos Magyar Iparművészeti Iskolának, de számottevő az a tevékenység is, amit ezirányban az Állami Nőipariskola is kifejt. A háború, — mely a külföldi iparművészeti cikkek beözönlését egyelőre nagyon korlátozza — adta az iparművészeti iskola vezetőségének azt a helyes gondolatot, hogy a háború alatt az iskolában csak annyit és olyat tanítson, amennyire s aminőre az országnak szüksége van. A háború tehát iparművészeti oktatásunkat máris gyakorlatibbá tette s kívánatos, hogy a jövőben még fokozottabban ez az elv uralkodjék.

Legnagyobb behozatalunk külföldről a finomabb butorokban van: évente mintegy huszmillió korona. Az a tény, hogy ezzel szemben ötmillió korona értékű finomabb butort mi is exportálunk, arra vall, hogy a hazai

szükséglet egy részét is el tudjuk látni s ezenfelül még külföldre is eleget tudunk a termékeinkből juttatni. Megállapítható az is, hogy közönségünknek izlésbelileg tájékozottabb része már inkább a művészi kivitelű magyar butor-termékeket kedveli, a tulnyomó rész azonban, vagyis a kis polárság még mindig a külföldi, tulnyomóan selejtes anyagu és művészietlen kivitelű árunak ad előnyt. Ujabbban s ennek nagy jelentősége van — szállodák, kávéházak, éttermek mind sürűbben tervezetiek berendezéseiket magyar iparművészekkel s nagyon kívánatos, hogy a nálunk oly fényűző kávéházak és szállodák a jövőben még sokkal fokozottabban vegyék igénybe a magyar műipart, már azért is, mert így a kávéházi közönség, — amely nálunk meglehetősen nagy — nap-nap után láthatja a magyar iparművészet alkotásait, minek folytán a tehetősebbek a saját lakásuk magyar berendezésére is kedvet kaphatnak. A Gellért-fürdő berendezésének tervpályázatán az Iparművészeti Iskola növendékei az első díjakat vitték el s ha a nálvadii-

nyertes tervek szerintünk nem egészen szolgálják is egy szálló berendezésének azt a követelményét, hogy a butorok a várható sok használatnak megfelelően erősek, isehézen rongálhatók legyenek, mégis el kell ismernünk, hogy szálló berendezés terveivel a magyar iparművészet — különösen a művészi formák szempontjából — jelentékeny lépéssel előbbre haladt. A butortervezés tanárai: Szablya Ferenc Gyulus László és Györgyi Dénes elismerésreméltó munkát végeztek a háború alatt is, közzgazdaságilag is nagyon szükséges, hogy a jövőben még fokozottabban — az eddigi sikereken joggal felbuzdulva — igyekezzenek elsőrendű magyar butortervező művészeket nevelni. Tanítási rendszerüknek egyik szintén helyes elve az, hogy figyelemmel vannak a

400—600 koronás *porgári* szabadutórok tervezésének minél sürűbb gyakoroltatására, amivel a közizlés fejlesztéséhez is jelentékenyen hozzá fognak járulni. A magyar iparművészet elterjedésének legfontosabb tényezője a demokratizálódás, nagyon kívánatos tehát, hogy erre évről-évre nagyobb figyelemmel legyenek.

A külföldi behozatal csökkentése szempontjából nagy szerep jut még az Iparművészeti Iskola *textil*-osztályának, amely a háború alatt nagy ambícióval készült elő a *nőruha tervezésre*. Az önálló magyar női divat megteremtésére, irányuló mozgalom mind szélesebb körökben terjed, szükség van tehát arra, hogy jó ruhatervező művészeink legyenek. A kérdés fontosságát felismerve, Mihalik Gyula tanár kiválogatta tehetségesebb növendékeit s rendszeres oktatást ad nekik a nőruha tervezésről. Egyik növendéke, Winkler Margit máris olyan ötletes, színben, formában és kompozícióban annyira ügyes terveket produkált, hogy női konfekciós cégjeink körében feltűnt. Az önálló magyar női divat megteremtésének nagy horderejű megoldásához elsősorban minél több divattervezőre van szükségünk s az Iparművészeti Iskolának a jövőben egyik legfontosabb feladata lesz ilyen szakéroket elegendő számban kiképezni.

Nagy haladást tett a háború alatt az iskola ötvösművészeti osztálya is, melynek vezetője, Zutt Rikárd tanár ügyesen felismerve az aktualitásban rejlő agitatórikus erőt s terjesztési képességet, a különféle hadijótékonysági érmekek, jelvények egész sorát állította máris tanítványaival elő. Eddig mintegy 25.000 darab különféle érmet adtak el, s eltekintve ezuttal attól, hogy a jövedelemből mintegy 200.000 korona hadi jótékonycélokra jutott, a nemes izléssel és becsülettel megmunkálással készült érmekek formaszépségei meglehetősen korlátozták a Né-

metországban és Ausztriában készült aktuális szemetek beözönlését s egyben a magyar közönségre is izlésnemesítőleg hatottak.

Az intézetnek építészeti, díszítő, szobrászati, grafikai és díszítőfestészeti osztálya is szépen fejlődött s megfelelően kiszolgálni igyekezett a háborús aktualitásokat. A hádbavonult katonáknak küldendő üdvözlő-lapok, iskolai történelmi faliképek, valamint az elesettek emlékét megőrkítő szobor- és emlékművek tervezése is serényen folyt s remélhető, hogy a háború után felmerülő szükségletek kielégítését ezek az osztályok is nagyban elő fogják mozdítani.

Az Állami Nőipariskola a magyar csipkék, himzések s az izléses fehérneműek tervezésében és előállításában szintén elismerésreméltó eredményeket mutat fel. Az önálló magyar női divat megteremtéséhez nagy szükség van a magyar kézből művészi tervezéssel kikerülő ruhadíszítésekre. Az intézet vezetősége, élén *Sebestyénne Stetina* Ilona igazgatóval felismerte a magyar ruhadíszítések jövőjének fontosságát s a növendékeknek ilyen irányban való kiképzése terén mindinkább számottevő eredményeket ér el.

A magyar iparművészet jövőjének mind erőteljesebb fejlődése tehát a szakpedagógusok és a növendékek részéről biztosítottnak látszik s most már csak a közönségen van a sor, hogy a magyar iparművészet termékeit mind hathatóssabban felkarolva, szolgálatot tegyen a magyar nemzeti vagyonosodás-ügyének és a saját izlés-kielégítésének.

Ifj. Gonda Béla.